

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 37.

V Ljubljani, v četrtek 14. februarija 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 13. februarija.

Poslaniška zbornica je včeraj res dovršila postavbo, da se ima nedolžno obsojenim povrniti vsa škoda, ter jo sprejela v drugem in tretjem branji brez ugovora ali kake premembe. Na koncu seje, ki je trpela do polu štirih, izročil je poslanec Lienbacher samostalni predlog, da se hišni davek ne sme pobirati od hiš, ki eno leto prazne stojé.

Nemško-česki poslanec Tausche je včeraj raznim odsekom hude levite bral in načelnike jako razdraženo izpraševal, zakaj ena ali druga reč še ni rešena. Med drugim prijel je tudi grofa Hohenwarta kot načelnika odseka, kateri ima pretresati Chlumeckega predlog o vzrokih in pripomočkih zoper slabo stanje kmetijskih zadev. Grof Hohenwart mu je odgovoril, da zaradi vsakdanjih sej, ki jih je zbornica lani imela in zaradi jako živahnih zadnjih razprav odsek ni imel prilike zborovati, ker imajo njegovi udje večidel jako veliko posla tudi še v drugih odsekih, samo na videz pa ni maral sklicevati odseka. Ako Tausche misli, da bode odsek kmalo zamogel zbornici predložiti kake nasvete, se jako moti, ker Chlumeckega predlog tako zelo sega v različne razmere in zadeve, da je treba silno obširnih razprav, preden bo zamogel kaj primernega nasvetovati.

Bloch in Schönerer.

Vsi dunajski listi danes presojujejo včerajšnjo sejo državnega zbora in prepir med Blochom in Schönererjem, ki sem ga poročal obširno. Ker je pa večina teh listov v judovskih rokah, se vsi hudujejo nad Schönererjem, da je s tako predrznostjo govoril zoper jude. Se vé, da tudi Blocha ne smejo in ne morejo zagovarjati, in mu oponašajo, da mu ni bilo treba govoriti reči, ki s predlogom niso bile v zvezi. Dr. Bloch je zbornici priporočal, da naj pritrdi odsekovemu nasvetu in privoli v sodnijsko preiskavo,

toda namen njegovega govora bil je vendar poslance pripraviti, da bi ga ne izdali. Zato je tako obširno govoril zoper Rohlinga, zato je tako krepko povdarjal, da ta pravda je nenavadna pravda, ki ima posebne namene itd. Za trdno je pričakoval, da bo s svojo zgovornostjo in z brošuro, ki jo je razdelil, poslance pridobil; da bi pa to tem laglje dosegel, prosil je pred sejo štajarskega kmečkega poslanca Bärenfeinda, naj med svojimi prijatelji in političnimi tovariši govori in dela za to, da bi se ne dovolila sodnijska preiskava. Dr. Bloch toraj pač ne more biti tako prepričan svoje zmage nad dr. Rohlingom, kakor se je včeraj s svojim govorom pred svetom ponašal, sicer bi se na skrivnem ne potegoval za to, da naj se zahteva sodnije odbije.

Pa tudi Reschauer se je neki po napačnem tako zelo ponašal, češ, da se sodnijske preiskave ne boji, in da se je kar sam sodniku ponudil, da prevzame vso odgovornost za dotični članek. Prijeli so najprej odgovornega vrednika, ob enem pa tudi izdajatelja Reschauerja. Vrednik pa, ki je bil zelo bolan, ni hotel prevzeti odgovornosti in Reschauer se je še le potem potrudil, da prevzame vso odgovornost sam, ko se je začel bati, da bi ga sicer odgovorni vrednik izdal kot pisatelja omenjenega članka. Misli si je menda, da bode milejša obsodba, ako se izdá sam, kakor da bi tajil in bil naposled izdan od koga drugega.

Pomnožitev policajev.

Vlada je zbornici izročila predlog, po katerem za pomnožitev policajev na Dunaji od državnega zbora tirja povečanje dotičnih stroškov v državnem proračunu za 204.300 gold. Policajev bo 352 več, kakor jih je bilo dozdaj, in vse njih število bo znašalo 2700 mož. Dunajski listi danes pisarijo, da za tako veliko mesto, kakor je Dunaj, ki šteje že 1.170.000 prebivalcev, to število še nikakor ne zadostuje in da ima Dunaj med vsemi glavnimi mesti primeroma najmanj policajev. To bo gotovo tudi jutri odmevalo iz govorov, ki jih bomo slišali od li-

beralnih govornikov pri obravnavi o izjemnih določbah. Pa gospoda pač nima vzroka se hudovati ne nad vlado, ne nad večino državnega zbora. V budgetnem odseku je unidan dr. Sturm nasvetoval, da naj vlada skrbi za pomnoženje policajev, in precej je ministerstvo vstreglo tej želji, ter predložilo dotični nasvet zbornici. Dunajčani toraj pač nimajo vzroka tožiti, da se vlada za glavno mesto ne briga. Ali tudi v drugem oziru so Dunajčani veliko na boljšem, kakor drugi kraji, ki morajo za varstvo in za policijo skrbeti sami, med tem ko Dunaj tako velikansko podporo za svojo policijo dobiva od države.

Prihodnja seja bo jutri in na dnevnem redu je poročilo o izjemnih določbah, ki ga je sestavil dr. Tonkli in ga je odsek sinoči odobril. Levičarji so sklenili glasovati zoper nasvete večine, vendar pa danes njih listi še ne naznanjajo, bo li ves klub zavezan glasovati za manjšino, ali pa bo vsakemu slobodno storiti, kar bo hotel. Čehi so svojim udom prepustili slobodno glasovanje, Poljakov nekteri se bodo glasovanju odtegnili, Hohenwartov klub pa bo danes zvečer pretresal, kaj naj stori.

Uboštvo.

I.

Svatuje dan za dnevom grad,
Po njem veselje vriska;
A siromaka mraz in glad
Pod milim nebom stiska.
S. Gregorčič.

Enkrat samo sem imenoval v prejšnjem članku (Predpust) predmet, o katerem sem si namenil obširneje govoriti; le enkrat mi je ušla beseda: revščina; ravno ž njo pa mi je v mislih v naslednjih člankih blagovoljnega bralca seznaniti, ne seznati, kaj pravim, vsaj sem imenoval revščino — staro znanko med človeštvom, pač pa opomniti, da se tudi novošegnim ljudskim osrečevalcem ni posrečilo, njenemu kraljestvu postaviti določenih mej in

LISTEK.

Indija Komandija.

Spisal dr. A. M.

(Dalje.)

X. pismo.

V Koludrovici 2. julija . . . 1.

Jojmene, jojmene, Peter v Skalovji, prisežem ti, da sem popolnoma trezen, ko ti to pišem; jojmene, brate, slaba se nam piše! Upali smo, da pojde in vendar ne gre, vendar noče iti. Ta natura človeška je nekaj posebnega, nekaj skrivnostnega. Lučislav je sicer učil, da smo vsi zloženi iz samih števil, iz desetakov in da se v ničemer drug od drugega ne razločuje. In tako smo res mislili s Komandeci množiti in deliti in odjemati, kakor se dela z enotami; izdolbsti smo mislili in spiliti iz njih take možiceljne, kakor se izdelajo v marjonetih in na eni vrvi smo mislili vse sukati in vrtiti. Toda ne gre in spet ne gre. Ne vem, kaka skrivna moč tiči v človeških kosteh, da ne more do nje ne kladvo, ne pila, ne palica. Koliko smo vendar žrtvovali za šole, koliko se trudili, so veliki norimberški lijak naročili;

a ne gré, pa ne gré. Oj deca naša, deca! Nikogar ne uboga, nikogar ne spoštuje in — pa — kaj bom, jajce več kot puta vé, t. j. misli vedeti in — in — vse je narobe. Da bi le ne bilo kaj takega, kar so naši stari imenovali dušo! Duša, oj, oj, individualnost, osobna prostost; ako so ti strahovi skriti v naših kosteh, potem gorje ti, Lučislav, vsi desetaki, ktere imaš v želodeci, te ne rešijo, v eni noči se ti podere novo kraljestvo.

Ne, ne ljudje se ne dajo vpodobiti vsi po enem kopitu in ne stlačiti vsi v en žakelj; vsakteri se hoče gibati po svoje, delati po svoje. Čuj, ljubi Peter, kaj se je zgodilo. Predvčerajšnjem se je kosilo in grabilo na narodnem polji. Brez števila delavcev je bilo iz vse Komandije. Ker smo sredi polletja, je bilo strašno vroče, potili so se, da so bili vsi mokri kakor žabe v luži. Kar glej, okoli desete ure, Gonde Brus iz Gozda, najmočnejši med vsemi, zabrusi svojo koso daleč tja po travniku in zakriči: „Živela svoboda! Boljše je v senci ležati, kakor ob solne se peči“. Živela svoboda! zadonelo je po vsem polji in kar letele so v zrak kose in grablje in vile in vse je teklo v senco ležati. Narodna trava pa, se vé da, rasla je zvečer nepokošena, kakor zjutraj.

Zvedevši to, so ževke (ženice) na narodni njivi kar vrgle srpe od sebe in zapele:

Oj senca, ljuba senčica,
Kako nam dobro deješ;
Na solnei norec kuhaj se,
Me bomo se hladile.

Ali še le zvečer se je lepa pripetila. Dobili so pri večerji vsakteri določeno mero narodnega vina. A ta pot ni to zadostovalo. Tirjajo siloma od narodnih strežnikov, da jim dajo pit, kolikor hoté. Vsi se opijanjajo in navdihnjeni od vinskega duha, pozabijo na zapoved bratinstva; vname se prepir in stepó se, da je bilo joj! Nič ni zdalo vse opominjanje in prigovarjanje, da ni dostojno se pretepati, saj so bratje, saj so ljudje, saj so svobodnjaki. Še Lučislav, ko jih je prišel mirit, dobil je debelo po narodnem hrbtu in komaj, da jim je ušel. Drugo jutro začne narodni zvon klicati jih na delo. A skoro vsi so ostali v postelji, rekoč, da je vendar-le lepše spati v mehki postelji, kakor pa trdo delati na polji. Delaj, kdor je neumen in čemu li delati? Saj tako imamo skupno narodno žitnico in narodno klet, tu ima vsakdo pravico jesti in piti, delaj ali ne delaj. Sicer naj se le kdo predrzne kratiti nam vsakdanjega kruha in vina, mu bomo že pesti pokazali! Spanje je ravno tako človeško kakor čuvanje, saj tudi brat medved spi vso zimo. Kaj začeti s takimi uporniki? Beseda ne zdá nič, palice več, da smo vse zlomili.

jej zgraditi pot k človeški družbi. Ravno narobe. Kdor le količkaj vé o socializmu, tudi vé, da so ravno taki osrečevalci njeno oblast vtrdili in razširili.

Toda po čemu sem zadnjič tako po ovinkih hodil do svojega namena? Morda bi rad pikantno pisal in bralec nevedoma vabil za seboj? To ni moj namen. Pikantno, interesantno, frappantno, markantno itd. pišejo ljudje, ki jim ni do resnice, katerim je le za imena ali pa za dobiček; takih namen je: ljudstvo slepiti v svojo korist. Na širnem odru življenja se tako rado ponavlja, kar se godi na kakem tesnem gledališčnem odru. Čarovnik, šarlatan kaže mnogokrat obilno zbranemu občinstvu svoje spretnosti in umetnosti; vse je dobre volje; slepilec, kteremu se s spretnostjo sleparija posreči; občinstvo pa tudi, dasi dobro vé: vse to je le na videz, vse le slepilo; a zanimivo je vendar. Par krajcarjev, kaj je to? In vendar imamo pri tem mnogo veselja, pa še zraven prebijem lože dolgočasne večere. Jaz nimam nič zoper to, si misli čarovnik in spravlja skupiček, kterega mu je privabila predstava, v globoke svoje predale. Mundus vult decipi, ergo decipiat! To toraj ni moj namen; pač pa bi rad resnico govoril, toda resnica oči kolje, to mi je dobro znano. Toda nič ne dé; resnično je, da morda v nobenem času, odkar svet stoji, splošno ni bilo toliko bēde, kolikor je je ravno v našem stoletju. Splošno je to in vsakemu bi moralo znano biti, kdor bi le hotel opazovati ta pojav z zdravim očesom. A to je ravno; ljudje nečejo spoznati resnice; nalašč jo zakrivajo in odganjajo, vsaj je tako lepo zibati se v slepilnih sanjah. Kakor štruc v puščavi, ki v nevarnosti skrije svojo glavo v pesek, da ne vidi preteče nevarnosti, gotovo ne uide grozeči smrti, tako se tudi človeštvo ne reši socialnega propada, ako neče spoznati, v kaki nevarnosti da živi.

Mogočni perzijski kralj, se vé da, je bil lahko vesel in brez skrbi; kaj je on vedel, kako gorje da tare uboge podložne! V palači njegovi je bilo na tisoče služabnikov in služabnic, ki so mu na migljaj izpolnjevali vsako željo; in ako je zapustil svoj dom, so mu dali desko v roke, da je pisal po njej in se s tem kratkočasil, da bi kje ne zapazil kake nesreče, ki bi ga zbudila iz nevednosti njegove. Le eden je enkrat to poskusil, a tudi drago plačal. Bogati Pitij, iz Lidije doma, je bil, ki je žrtvoval vse svoje imetje, da je pogostil kralja in njegovo vojsko in mislil, da sme zato stopiti pred kralja, da bi med petimi sinovi-vojaki mu kralj blagovoljno vsaj enega odpustil v podporo za stara leta. A skusil je nesrečni oče, kaj se pravi, kralja dražiti. Herodot namreč pripoveduje, da je kralj najstarejšega med sinovi pustil razpoloviti in vsa armada je morala med polovicami korakati za nauk: kako grozno je, kaliti kralju brezskrbno veselje, če tudi z najmanjšo stvarico, ki spominja človeka na bolečine. — Tak je lahko vesel, a to je le eden: „oj, jokajo se milijoni, da se le eden veseli“, na to pesnik odgovarja.

Zares, svet ni kraljevi vrt, kamor berač, trpin nimata vstopa. Nasproti pa Gautama zapazi na potu v svoj gaj Lumbini toliko onemoglih starčkov, toliko bolnikov in zapuščenih, da zbeži iz kraljevega

gradu, ter postane Buda, vstanovi vero, ki govori le o trpljenji in o bolečinah, ki tolažbe ne pozná.

Dobro bi bilo, da bi tudi sedanje človeštvo Gautami podobno spoznalo svoje nevarno stanje. A kaj? Le poslušaj naše kulturne zgodovinarje: o samem napredku v vseh strokah človeškega uma in dlana ti pišejo, tako vneto in obširno, da bi bralec mislil: zdaj, zdaj se spremeni solzni dom v raj veselja. Morajo že vedeti, kaj se spodobi, kaj ugaja sedanjim bralcem; vsaj kako mučno je, ako veselo družbo pri sladki kapljici in okusni pečenki, kjer so se že razvezali jeziki, zmoti kak raztrgan berač, proseč jih milodara; kako hitro mu vrže eden ali drugi dar, da se jim poprej zgubi spred oči; toda, spomin mimogredečega gosta se hitro pozabi in kmalo je zopet vse veselo. Nikdo ne prša, kdo je? od kod? zakaj je revež? In če se govori o tem, ostane pogovor le na površji. Ni čuda! „Die Armut schreibt ihre Geschichte nicht, so wenig wie die Tugend. Die in den Hütten vor Hunger verschmachten, die ohne Hilfe von Fieber und Ungeziefer verzehrt werden, füllen nicht mit der Zahl der Thränen und Seufzer die Listen der Statistiker. Das geheime Weh des Herzens, das Röcheln des Todeskampfes lässt keine Spur in der Luft zurück. Wer nicht von der glänzenden Oberfläche zur Tiefe dringt, wer nicht das verborgene Elend aufsucht, der wird ewig in Täuschung über das wahre Befinden der Menschheit leben,“ pravi Weis (Apol.)

Vendar krivico delam ljudem, trdeč, da si z namenom svoje pravo stanje prikrivajo; ker nekaj jih je med njimi, ki so spoznali, da gre z blagostanjem ljudstev rakovo pot in ti so jeli premišljevali, od kod ta pojav in kako bi se dala preteča nevarnost odvrniti ali vsaj oddaljiti. Družba, država, cerkev se trudijo, vsaka po svojih močeh zmanjšati revščino ljudi. Temu v potrdilo ne omenim velikih reform sedanjih državnikov, ki želé zboljšati socialne razmere, ostanem raji doma, kjer ljudomili dobrotniki posamezni in v družbah revežem veliko pomagajo. Tudi deželni zbor v prejšnji svoji sestavi z nam nasprotno večino je razpravljaj vprašanje, kako skrbeti za reveže. Nasledek tem razpravam je od cesarja potrjena postava od dne 28. avgusta 1883, ktero razglašá deželni zakonik za vojvodino Kranjsko izdan in razposlan 26. septembra 1883. Prvi člen tega zakona se glasi: „Farne ubožne naprave so odpravljene. Njih premoženje je izročiti županijam v oskrbovanje.“ O tem hočem pozneje govoriti.

Drugi pojav, ki mi ga je omeniti o tem, je okrožnica deželnega odbora kranjskega vsem čast. župnijskim uradom, v kateri izraža deželni odbor željo, naj blagovolijo izreči svoje mnenje o sedanjem položaji kmetskega stanu, naj povedó svoje misli in nasvete, kako bi se dalo zabraniti še hujše propadanje kmetskega stanu in zopet postaviti kmetsko ljudstvo na zdravo in trdno podlago.

Vsak rodoljub ta čin deželnega odbora pozdravlja z velikim veseljem, posebno še duhovniki, ki smejo sedaj vsaj upanje imeti, da ne bodo osamljeni se borili za dušni in telesni blagor deželanov. Želeti je toraj, da častiti župnijski uradi vsestransko, obširno in temeljito poročajo svoje skušnje in nazore dežel-

nemu odboru. Glavna in najvažnejša točka vsaj za gorenjsko stran je osma, v kateri se vpraša: Ali se je v poslednjih letih širilo pijanstvo žganja in ali so vsled tega se posamezni kmetje zadolžili ali še celó na kant prišli? Ta je glavna, smrtna rana, na kateri hira in peša gorenjsko kmečko ljudstvo. Kdor na to vprašanje temeljito odgovori, njemu ne bode treba odgovarjati drugim, ker je že vse povedal. — Res, zadnji čas je, da se je ta stvar jela razpravljati; še nekaj desetletij naj ostane vse pri starem in ljudstvu ne bode več pomagati — bolnik postane neozdravljiv. Kajti neprijetno je bilo čuti pred malo leti, da so v vsakem kraju lenuhi, postopači, ki beračijo in nadlegujejo ljudi za miloščino, da jo potem hitro poženejo z žganjem. Žalostno je bilo slišati, da so v žganjarsko družbo jeli zahajati tudi nekteri lahko-miselni gospodarji; gospodarstvo je šlo rakovo pot; mnogokrat so vse pognali, na zadnje še sebe in svoje po svetu; da se vselej ni to zgodilo, ovirale so skrbne žene, varčne in delavne gospodinje, ki so ustavljale nesrečo s spretnostjo in razumnostjo, ki je ob taki priložnosti le ženski lastna. Obupati pa je tedaj, ako se čuje glas, da tudi glavna podpora hiši se šibi in omahuje — tudi ženske so se vdale tej pijači. To pa je zadnje. Hujega si ne moremo misliti, kakor v družino, v kateri oče in mati skupno lukata strupeno žganje in z njim še nedolžne svoje otročiče pitata. Kaka je tu vzgoja? Toda o tej ni govoriti. Raji vprašam, kaj bo z zdravjem taciš otrok, z dušnimi in telesnimi močmi dece, ki se rodi v takih razmerah? Prežalostno je, da bi človek to natančneje slikal, a prezreti tega ne smejo gospodje pri zelenih mizah! Hvalevredno je in pomenljivo, da časniki in knjige tekmujejo med seboj, kdo da bo več, bolj temeljito in vsestransko svaril ljudstvo pred žganjem; toda vse je zastoj: vsaka beseda na leci in vsaka črka po listih, ako se oni ne ganejo, kterim je dolžnost pa tudi moč pomagati. In to so ljudski zastopniki v deželnem zboru. Narod jih bode klical na odgovor, kaj da so zanj storili. In ne bode jih povpraševal, ali spadajo k radikalno-narodni ali vladno-narodni stranki, ne bode jih prašal, ali so glasovali za potrditev volitev vélikega posestva, za tiste goldinarje v pouk nemškega jezika, kar je napravilo po nepotrebnem toliko hrupa in neljubih preprirov med poslanci samimi. Pač pa bodo volilci tirjali pojasnila od svojih poslancev: kaj so storili, da se zabrani razširjanje pijančevanja, posebno žganja; ker tu se gre za narodno življenje! Kaj mi je do naroda npravno in materialno propalega, naj bode nemšk ali slovensk, to je vse eno, ker njegove ure so štete!

Dela v tem smislu pričakuje narod od svojih zastopnikov, resnega dela, ki zahteva, da pri njem sodelujejo vsi zastopniki, ki bi pri tem delu trudeč se in boreč pozabili na malosti in otročarije!

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. febr.

Notranje dežele.

O železniški decentralizaciji, t. j. o npravi, da v bodoče ne bodo ravnateljstva in vrhovni uradi vseh avstrijskih železnic na Dunaji, temveč po onih krajih, koder dotične železnice tekó, se v ministerstvu trgovine pridno posvetujejo in potrebna določila izdelujejo. Pri posvetovanji v poslednjem času bila sta navzoča vojni in brambovski minister. Ta dva gospoda sta se posvetovanj zaradi tega vdeležila, ker ima vsaka železnica in naj bo še tako neznamenita, svoj trgovinski in svoj vojaški pomen. Prvi je imeniten in merodajen v narodno-gospodarskem oziru, drugi pa v oziru za obrambo domovine. Ker se je ravno nadjati, da bodo vsled decentralizacije železnic one za premeščevanje vojakov bolj pristopne postale vsled razdeljenja vrhovnih uradov po deželah, kjer omenjene železnice v resnici gredó, kakor je pa to do sedaj bilo, ko je vrhovni urad na Dunaji, železnica sama pa v iztočni Galiciji in Bukovini in do sodnega dne ne bo nikdar z Dunajem združena, če ne vsled splošnega podržavljenja, se bodo brž ko ne vojaške oblasti za to potegnile, da se decentralizacija prej ko prej izvrši. Kot najvišja oblast imenovala se bo generalno ravnateljstvo za c. kr. državne železnice, kteremu se bodo vrhovni opravní uradi podredili. Tem-le se bodo pravice in področje delokroga še zdatno pomnožile in se ne bodo po deželah, temveč po potrebi za javni promet razdelili. Če je temu res tako, imamo jako malo upanja tak vrhovni opravní urad c. kr. državnih železnic v Ljubljano dobiti. Pač pak ima Trbiž v tem oziru več nade, ker je prvič na glavni progi Rim-Dunaj, drugič pa postaja s stransko progo Trebiž-Ljubljana.

Pustiti se jih mora, dokler hoté spatí. Jojmene! jojmene!

A poslušaj dalje, Peter! Tudi na polji pri delu ni več nobene pokorščine. Eden se izgovarja rekoč, da ne more več delati, drugi pravi, da mu ne dopade to delo, ampak bi raji kako drugo opravljal; tretji dela dopoldne z matiko, popoldne pa jo vrže proč, in meni nič tebi nič, prime za grablje. Posebno pa metle noče nikdo, da bi pometal narodni prah in blato po komandskih cestah. Žatorej je obojega že toliko, da ne bo moč kmalu še hoditi ne po Komandiji. Tudi narodnih brivcev nam manjka in česarjev; to bi znalo imeti žalostne nasledke, ker brada in lasje Komandcem zeló hitro rastó; brada pa zlasti v Komandiji ima električno moč v sebi in lasje, kakor že veš, posebno ako v zrak štrlé, veliko uplivajo na pamet človeško; kaj bo tedaj, ako ne bo hotel nikdo več Komandcev briti in striči!

Vse, vse, ljubi Peter, nam kaže slabo. Še eno spako smo zasačili včeraj v Komandiji. Je nekdanji Koludrovčan, Ovbe Žakelj. Že nekdanj je rad iskal zakladov. Zdaj pa pozabivši vse, kar je slovesno obljubil na korenjaškem polji, začel je spet grabiti in spravljati. In kaj mu je oni dan palo v glavo? Ker je slišal od Lučislava, da je vse zloženo iz desetakov, šel je in začel daviti narodne peteline,

ne da bi jedel meso, ampak da bi iskal v njihovem želodeci zaželenih desetakov. In ko so Komandeci zlobneža zasačili in vprašali, zakaj tako dela, odgovoril je, da je boljše kaj svojega imeti, kakor pa vse skupno. In kaj misliš, v kaki nevarnosti je zdaj petelinski rod v Komandiji!

Taka zmešnjava je zdaj v Indiji, da se človek ne vé kam obrniti! Govoril sem z Lučislavom, kaj misli početi. Rekel mi je, da hoče število narodnih nadzornikov pomnožiti in vsakemu delavcu dati enega, tako upa, se bo mogel red vzdržati. Ali jojmene, tako bomo imeli tedaj več nadzornikov, kakor nadzorovanih! In kaj potem, ko bi to nič ne pomoglo? Rekel mi je, da hoče potem še enkrat zbrati Komandee in jih pozvati v imenu svobode, naj držé, kar so obljubili. In ko bi tudi to nič ne zdalo? Potem pa, ljubi Tonek in ljubi Mihek, najbolje, da brž ko mogoče pobereta svoja kopita s Komandije.

Ljubi Peter, ni mi tukaj več prestatí, zrak mi je tako zoprni, da ne morem dihati, ne diši mi ne jed ne pijača; ali sem že bolan, ali bom gotovo kmalu.

Z Bogom, Peter, ne vem, ali se več vidiva!

Tvoj Mihek.

(Konec prih.)

Zagrizenost *fakeljornih nemških listov*, osebno pa „Deutsche Zeitung“ prevrgla se je že v strastno zaslepljenost. Glasilo onemoglih levčarjev se čisto nič ne spramuje jako abotnega nasveta, „da naj vlada z lepo zmotnjavo socialistov poravnati skuša, ne pa z izjemnimi določili“. Ali je že komu na misel prišlo strupenega gada pobožati, ako ga je poprej ravnokar oklal? Ali se je že rodil bedak, ki bo šel krvoločnemu risu roko podajati, ali pa ga celó pregovarjat, naj vendar ne bode tak, da bi še dalje po človeški krvi hrepenel? Komu se je še pametno zdelo sivega volka v ovčjak spuščati, da bi se s pohlevnimi ovčami bratil? Prav enako se nam zdi zahtevanje „Deutsche Zeitung“ (glasila levčarjev), da bi vlada frak oblekla, cilindri pokrila, k morilni bandi se peljala in rekla: „Vi gospodje sè smodnikom, nožem in dinamitom, to ni lepo od vas, da ste tako neotesani; pogledjte druge ljudi, kako mirno drug poleg drugega žive. Sram vas bodi, da ste taki“, kar bi pa že morda preveč bilo za roparsko druhal po prekrasnih nazorih „Deutsche Zeitung“, ktera bi z mirnim srcem Slovane z razbeljenim železom palila in smodila, za navadne počestne morilce se pa kakor za največje poštenjake poteguje, kakor bi se jim, Bog vé, kakošna krivica zgodila, ako so jih iz Dunaja pognali in izgnali, nekaj pa tudi pod ključ spravili.

Kmaló potem, ko je bil v Florisdorfu umorjen redarstveni koncipist Hlubek, izdali so *anarhisti* zopet jedno številko svojega strupenega glasila „Rebell“, kjer so dovršeni umor poveljevali in za jedno pa z drugo grozovitostjo žugali obstoječemu redu, ker so zaradi storjenega umora nedolžne prijeli in zaprli. Pravi morilec je že zdavnej v varnosti. Žalostni dogodki poslednjih dni dokazali so, kako se je žuganje žalibog vresničilo in zopet jedno žrtev tirjalo, namreč redarja Blöcha.

Velike važnosti za javno življenje v vsaki deželi je večje ali manjše število sredstev, po katerih se *javni promet* izvršuje. Vse tiste dežele, ktere so že pred časom to važno potrebo za razvoj javnega življenja spoznale, poznajo se dandanes po gmotnem blagostanju memo družih, kakor rečimo na pr. Belgija. Da se mednarodni promet v Čedah povzdigne, mu tudi nameravajo več cenih in kolikor mogoče kratkih potov odkleniti. Tako pot, ki bo promet v Čedah zdatno povzdignila, bo prekop (kanal) iz Donove do Labe. Iz Donove se bo prekop izpeljal do Budějovic v Veltavu, ktera se bode ob enem vravnala in tako bo Laba zvezana po najkrajšem potu z Donovo ali bavarsko in avstrijsko-planinskemu blagu odprla se bo najbližnja pot v severne Nemce.

„Köln. Ztg.“ prinaša iz Dunaja vest, da se v *Bosni* proti Avstriji zopet nekaj kuha. Ogenj ustaje, ki še pod pepelom tli, širijo menda ravno tisti prevratni komiteji, kteri so po Srbiji dolgo časa strašili. Koliko je resnice na tem, bo pokazal čas, toliko pa že danes lahko rečemo, da kolikor so nam doli razmere osebno znane, si ravno Srbi in Turki, prvi še celo več nego poslednji, vse prizadevajo, da bi kali nezadovoljnosti med ljudstvom zatrosili. To so že leta 1869 poskušali in so do letos pridno nadaljevali. Podpore takemu rovanju dajala so dotična radikalna društva v Belemgradu po časnikih in v gotovem denarji.

Vnanje države.

Preosnova državnega življenja na *Srbskem* se je že pričela. Minister Kristić izdeluje postavo, in jo bo že bodoči skupščini predložil, ktera bo sedanji veliki občinski samoupravi skoraj popolnoma vrat zavila. Kristić se je pri izdelovanju te postave opiral na Jules Ferryjev načrt občinskega statuta za Francosko. Vsled te postave si občine ne bodo nič več svojega odbora in župana same volile, temveč ga jim bo vlada izbrala. Orožnike bo pomnožil za 1500 mož ter jih bo nekaj peš nekaj jež po avstrijskem vzoru.

Miriditski knez Prenek Bil Doda je še vedno v Carigradu zasežen in so ga njegovi podložni z vso odločnostjo zopet od Porte zahtevali. Med Miriditi in Črnogorci snuje se prijateljska zveza, kar je skadarskega poglavarja napotilo, da bo menda miridiškega župana kapetana Kolo odstavil.

Napetost med *grško cerkvijo in Porto* je od dne do dne večja in se je zaradi tega že nemškemu poslaniku potrebno zdelo Porti namigniti, da naj nikari časa ne trati gledé sporazumljenja z grško cerkvijo. Cerkve so po grških otokih skoraj povsod zaprte in ni še davno tega, da je Turčija ruskemu poslanilstvu naznanila, da misli sklicati komisijo, ktera naj bo grški samostan na gori Atos preiskala, ker se ji dozdeva, da bi ondí kmalo orožje skrito imeli. Ruski poslanik Nelidov je rekel: Ne boš Jaka! Nimaš nobene pravice po ruskih samostanih stikati, in pri tem je tudi ostalo. Sploh so pa razmere v Macedoniji tako resne postale, da bo sv. Jurij morda zopet kak manjši ali večji upor prinesel.

General *Gordon paša* je pisal iz Koroskega, preden so pot preko puščave v Berber nastopili in pravi: „Brez vsega vojaškega spremstva potujemo; edino guvernerjev sin z nami hodi, in ta nas bolje varuje Beduinov, kakor pa ne vé, koliko vojakov. Prejel sem mnogo telegramov, s kterimi me svaré, naj bom oprezen, kajti kraji, koder peljá cesta, so vsi v ustaških rokah. Mislim, da nam ne bo no-

bene sile, kajti puščava ni kraj, kjer bi sovražnik na koga prežal. V Berberji bomo zvedeli, kako je s Chartumom in kakošna pot da je tje. Nekemu jako nevarnemu šejku sem pisal: „Čakajte me v Chartumu; ako vam je mir ljub, drag je tudi meni; če imate pa rajši boj, se pa bomo!“

Izvirni dopisi.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano, 13. februarja. Preteklo nedeljo je šentvidska čitalnica priredila veselico, ktera se je vršila pri gosp. Miroslavu Tomeu, ki je v ta namen brezplačno prepustil svoje sobe, za kar mu bodi tu zahvala izrečena.

Čitalniški pevci, navadni kmetiški fantje, so vrlo dobro izpeli svoje pesmi, bodisi v moških ali mešanih zborih, ter napravili na poslušalce, kterih je bilo nepričakovano veliko, nenavadno globok vtis. Šent-Vid je lahko ponosen na svoje pevce in na njih pevovodjo, g. Tomea, ki se veliko prizadeva za vzbujenje lepega petja.

Gospod Franjo Prevec se je posebno odlikoval s svojim govorom, v katerem je že itak narodne šentviščane utrjeval v narodnem čustvu. Čestitamo gospodu govorniku k njegovemu vspehu. — G. N. je lepo deklamoval Gregorčičevo pesem „v Pepelnični noči“. — Komična „predpustna“ je zbudila veliko smeha v množici, pa je bila tudi res izvrstno izvedena.

Za tombolo se je dobilo mnogo dobrotnikov, ki so podarili lepe dobitke, posebna hvala v tej reči gre g. V. Z., ki je vse to vodil. — Prosto razveseljevanje, ki je nastopilo po igri, bilo je živahno. Posebno veselo je bilo videti čitalničnega predsednika, gospod Jerneja Rožmana, ki je tako navdušen za narodno reč, ter že več let vodi šentvidsko čitalnico.

K sklepu naj omenim tuje gospôde, ki se je vdeležila veselice, zlasti iz Kranja, Loke, Medvod in Ljubljane. Vsi ti gospodje so se laskavo izrazili o veselici in prav veselo zabavali; posebno veselo kranjski gospodje, ki so imeli v svoji sredi izvrstne pevce.

Želeti bi bilo, da bi čitalnica napravila večkrat take veselice, in da g. Tomec ne bi ponehal v svojem trudu, ki ga, kakor se vidi, posvečuje tako vspešno čitalničnemu petju, za kar se mu mora čast in priznanje dajati.

Vendar je tudi v Šent-Vidu nekaj, kar nam ni všeč v narodnem oziru, in to je čisto nemški poštni pečatnik. Čas bi že bil, da bi tudi Šent-Vid prikrevljal v tej reči za drugimi poštami, kjer je na pečatnikih poleg nemškega tudi slovenski napis. Najpametnejše, se vé, bi bilo, ko bi bil napis samo slovensk, in to zato, da ne bi bilo toliko zmot, kolikor jih je sedaj, zavoljo mnogih „St. Veit“, ki so na Kranjskem in Koroškem.

Iz okraja ljubljanske okolice, 10. febr. (*O cestah in vinskem kotrobantu*.) Moje kupčije mene mnogo let že med drugim vodijo tudi na hrvaško zemljo. Ako si ogledujem ondí ceste nekđaj in sedaj, oh! koliki razloček! Nekđaj, ko so ceste kmetje še sami posipali in vzdrževali, bile so v toliko slabem stanu, da sem se po svojih opraviilih zeló slabo vozil in silno težko prevaževal svojo blago. In zdaj? Zdaj je pa vlada v svoje področje sprejela ceste ter nje ona oskrbljuje z novei, ktere kmetje pri davku donasajo v cestno blagajnico. Kmetje, poprej prisiljeni, so pač dohajali k svojim cestam; toda le nekoliko kamenja so posuli in razbrskali po cesti, ktera je potem še slabēja bila; svoje čutarice so spraznili, se sem ter tje tudi kaj sporekli in odšli domú. Hajd! cesta je bila popravljena. V tem novem položaji pa se redno nahajajo ljudje, ki potrebno šuto radi skup vozijo in jo razsipajo ter tako glešajo ceste, ki so take, da jih videti je veselje in kaj pripravne onemu, ki se po njih vozari ali blago prevaževa. Slišal sem, da za 2 gold. na dan dela voznik in navozi šute, da je kaj!

Ta sprememba me je pripeljala na misel na naše ceste. Kako je pa pri nas? Žalibog, da so naše ceste slabe. In zakaj bi tudi ne bile? Ceste so razdeljene po vaseh in po gruntih. Mnogokrat dobi kmetski gospodar cesto sebi odmerjeno tamkaj, ktere nikoli ne potrebuje in tudi vidi le takrat, kadar ga sila-strah pred kaznijo tje napoti; in marsikteri ima tako cesto zeló daleč od svojega doma. Tudi se gruntje v enomer razprodajajo na celo ali na drobno; in tako pride, da se tudi ceste razkosujejo na večje ali manjše dele. In kaki je nasledek takemu raz-

kosovanju? Nekteri si misli, saj ni vredno, da grem tako daljavo za tiste tri klaftre; drugi poprosi sosedo, naj on še na njegovo cesto „par lopat“ šute vrže itd.; eden izmed kmetov zopet nasipa s debelim kamenjem, drugi z drobno šuto, tretji z peskom itd.; eden zopet malo, drugi debelo itd.; in tako pride, da so naše ceste „pukljaste“ in zeló neprijetne človeku na vozu, sosebno na slabem kmetiškem, kakoršne mi navadno imamo. Kaj pa uboga živina! Koliko trpi ona pri težkih vozovih!

Vse to in temu enaka premišljevanja mi vsilujejo misel, ali bi ne bilo dobro tudi pri nas na Kranjskem, da bi slavna vlada vzela vse ceste v svoje področje, jih ona oskrbljevala z novei, ktere bi mi pri davku dokladali? Jaz mislim, da bi mi imeli dobre ceste, ki bi bile pa veliko cenejše kakor so sedaj, ker vem, da so cestni odbori zeló draga stvar. Tej zadnji besedi mi bo gotovo vsaki pritrdil, kdor se le količkaj peča s takimi rečmi; saj smo pa tudi mnogokrat že brali po časnikih, kako so se ljudje tu ali tam pritoževali čez zanikerno delo cestnega svojega odbora. Toliko za zdaj v premislek in prevdarek; morebiti še kterikrat ktero rečem o tej za nas kmete imenitni stvari. Pa brez zamere!

Naj še eno za predpust zapišem. Kdor se kaj peča s krčmarji, bo precej slišal pritožbe, kako bi moral skoraj on sam vse vino popiti, ako hoče, da se mu v sodu samo ne bo popolno posušilo, ker vse navskriž toči na kotrobant. V bližnji fari se to-le pripoveduje: Nekemu takemu, ki je na kotrobant točil, so ponoči fantje polno vedro vina odnesli in — spili. Kaj pa zdaj? Žandarmerija je zvedela o tatvini, dacar tudi, oba sta popraševala, dokazov iskala in pričakovala, kdaj bo okradeni tožil. In glejte! Oni krčmar je tiho, fantje so tiho, žandarmerija je tiho, dacar je tiho, vsi so tiho. Vsak bi gotovo rad kaj dobil, pa — kako? Le fantje so dobili. Jaz ne pravim, da je to prav; pa prav zeló napačno menda tudi ne more biti, ker postava zraven ne more. Pa, ne! — da bi še kje kaj enacega se zgodilo!

Iz goriške okolice, 10. febr. (*Strahovito hudodelstvo umora in druga premišljevanja*.) (Konec.) Tudi lansko leto je v omenjeni vasi Bitežu neki pohoten mladenec, bivši vojak, ponoči zažgal hišo, kjer je spavala poštena deklica, ktera ni hotela odpreti pohotnežu. Sodnija ga je obsodila na 20 let ječe, v kteri je že umrl. V omenjeni grgarski vikariji je tudi pred malo leti neki mladenec svojega tovariša z ogromnim, neštevilnim kamenjem pobil, kakor so nekđaj kamnjali sv. Štefana. Obsojen na več let, ima letos doslužiti ječo, ali se bode pa vrnil iz nje tudi skesan in poboljšán, to je drugo vprašanje; kajti naše kaznilnice niso prav za prav prave kaznilnice, marveč so le človekoljubne naprave, v kterih kaznjenci edino le svobode pogrešajo, o čemur se sleherni lahko prepriča, kakor sem se jaz že večkrat. Pač malo ostrejše postave v tem oziru bi ne škodovala.

Dokler se bode z morilci in drugimi hudodelniki tako mehko ravnalo, kakor se dandanašnji, ni upanja k boljsemu. Tako n. pr. si smejo ob posebnih praznikih kaznjenci zvoliti jedi, ktere jim najbolj ugajajo, čuvaji jih morajo celó „onikati“ itd. *)

V Gradiški je navadno kaznjencev od 350 do 400, v Kopru pa neki nad 900; lepo število in koliko stanejo vsi ti na leto?! Kakor je videti in slišati, jih ne pride ven niti polovica skesanih in poboljšanih. Neki kaznjeneec se je, pravijo, še bahal nasproti čuvajem, da se imajo oni z drugimi jetniškimi vradniki le njim zahvaliti, ako jedó dober kruh. Ni čudo, da dandanašnji svet bolj v hudem, kakor v dobrem napreduje ter oziraje se na srednji vek, nima pač vzroka imenovati ga le „temni vek!“

Nekđaj je bila že beseda „vojska“, pri kteri je sleherni občutil nekakšno bojazen; dandanašnji je pa ta beseda nekaj navadnega, kajti sleherni država ima svojega vojnega ministra, češ, da je vojska enako potrebna, kakor pravosodje in kupčija, za ktere obstojé tudi posebna ministerstva. Ako se ozremo na strahoviti napredek v vedno novih znajdbah morilnega orožja, ktero se pomnožuje in spreminja leto za letom, kakor so na pr. puške-nazadnice raznih slogov, strahoviti Armstrongovi, Krupovi in hacijevi in dr. topovi, vse raztreskajoči torpedi pod morsko globino itd. itd. pač nam vse to ni nikakoršen dokaz, da se dandanašnji narašča mirni značaj človeškega rodu.

*) Tako stoji v službovniku kaznjenskih čuvajev: „Jeder Gefangene muss mit „Sie“ angeredet werden.“ Pis.

Na milijone vojakov v orožji štejejo evropske države, kajti veliki del ljudstva je že tako podivjal, da ga zamorejo le še s strahom, z bodali in topovi v ojnica reda obdržati; saj celó novošegni pisatelji opisujejo vojsko kakor sredstvo do omike ter v vojevanji samem postavljajo takšne nekrščanske nauke, kakor da smo pomaknjeni nazaj v čas judovskih sodnikov ali v vojske staro-rimskih vojskovodij in njih legij.

In zarad česa se navadno dandanašnje države vojskujejo? Zgodovina, zlasti tega stoletja uči, da se vojskujejo le zarad lakomnosti in iz maščevanja; kakor beremo v poslednji vojski med Francozi in Nemci 1870—71. leta. Mar je potem čuda, ako se šteje leto za letom pri vseh narodih več in več morij in surovih hudodelstev? Kedar se države pripravljajo na kakošno vojsko, doné povsod vojne pesmi, ki dihaajo jezo in sovraštvo in morijo proti (dozdevnemu) sovražniku.

Tako daleč je zdaj prišlo v stari Evropi, kjer je nekda je cvetelo krščanstvo! Kristusova vera, ki je vera miru in potrpežljivosti, se ne postavlja več za „suprema lex“, ampak zdaj vlada bolj hudi duh, ta morilec od začetka, zato, ker tako hoče današnji svet in ljud, ter bi se ne bilo še danes kar nič čuditi, ako se utegne vsaki hip zgoditi, da boe zopet tekla človeška kri kar v potokih, česar nas večni Bog varuj!

Domače novice.

(V katoliški družbi) je sinoči č. g. profesor A. Zupančič jako mikavno popisoval veliko mesto Francoske, Pariz, kazal njegovo solčno pa senčno stran, ter tudi iz lastnega opazovanja pripovedoval, kako ondi poleg bogatina v vsej obilnosti trpi in strada ubogi Lazar v preveliki revščini, in kako krščansko usmiljenje po ljudomilih razpravah skuša mu pomagati iz telesnega in dušnega siromaštva.

(Slovensko gledišče) bo prihodnji ponedeljek 18. t. m. z burko „Danes bomo tiči“, v kateri je tudi godba in petje.

(Nagle smrti umrlo) je sinoči v Ljubljani troje ljudi, kar mrtve so našli na posteljah. Bili so to stara žena in pa dva mladenčca, eden dijak še le 12 let star. Najbrže jih je zadel mrtud. Ljudje mislijo, da je takim prikaznim krivo kolikor toliko tudi vreme, ki je v Ljubljani ravno zdaj sila nestanovitno in nezdravo. Tudi iz Trebnja se poroča o takih naglih smrtih. Res, človek ne vé ne ure ne dneva.

(Kupčijski ples) bo v soboto 16. t. m. v prostorih starega strelišča.

(Ceste in ulice posipati) je letos začel ljubljanski magistrat že zdaj s peskom, kar je vse hvale vredno prvič zato, ker se nasip zdaj bolje prime in prej vtrdi. Za časa nemškutarskega gospodarstva kaj takega ni bilo.

(„Vodnikova beseda“), ktero je zdaj prevzela šišenska čitalnica, bila je v nedeljo v lepo ozaljšanih prostorih Kozlerjeve pivovarne prav obilno obiskana in se je po vsem dobro obnesla. Med navzočimi častilci slavnega pesnika bil je tudi c. kr. okrajni glavar ljubljanski, gosp. J. Mahkot. Podoba Vodnikova je bila zalo okinčana. Slavnostni govor je prav gladko in navdušeno govorila gospodičina Zorova, možki in mešani zbor sta se vrlo postavljaja in odlikovala in tudi burka „Garibaldi“ je tekla prav gladko in zabavala občinstvo, med katerim je bilo veliko Ljubljancev. Sploh je bilo z „besedo“ vse prav zadovoljno. Po „besedi“ se je mladina zasukala, kakor je to že navada.

Razne reči.

— Komisija za obris parnega tramvaja (železnice manjše vrste) iz Trsta v Vipavo sešla se je 13. t. m. v Trstu in je svoje delovanje pričela, za kar bo nekako štiri dni potrebovala. Misli, da bi v Trstu postajo napravili v jedni najbolj živahnih in največjih ulic, v via Torrente, oporeka magistrat in želi, da bi se dotična postaja na kakem drugem prostoru določila.

— Zlata Praha, veliki ilustrirani tednik česki, došla nam je v 6. číslu, ktera je spet v vnanji, umetni obliki bodi si v tisku bodi si v dikah krasna, dovršena; da bi tudi bila vsegdar v duhu in v notranjem poštenem obsegu! Stane celoletno 9 gold. 60 kr. Administracija v Pragi, na Karlově náměstí č. 34.

V pojasnilo.

(Odgovor na članka gosp. prof. Fr. Šuklje.)

Gospod profesor Šuklje govoril je vže v 23. št. „Slovenca“ jako zaničljivo o svojih tovariših v mestnem zastopu, očitajoč jim, da glasujejo za „nesrečne predloge, ki niso sad stvarnega razmotrivanja, temuč le efemerni proizvod razburjene narodne občutljivosti“. Dasi očitaje „razburjene narodne občutljivosti“ nikakor ne pristoji tovarišu domoljubu, ne bil bi vendar odgovarjal gospodu profesorju, ko bi isti ne bil zopet v včerašnji številki „Slovenca“ trdil, da za predlog finančnega odseka ni mogel glasovati, „kedor si je še ohranil zdravi razum in naravno razsodnost“. Po tem takem je to oboje izgubila večina mestnega odbora ljubljanskega, ker je odobravalje sprejela predlog finančnega odseka.

Kakošen pa je bil ta predlog, da si drzne gospod profesor zavoljo njega na tak način napadati svoje tovariše iz mestnega zastopa?

Finančni odsek — v čegar imenu sem imel čast poročati jaz — predlagal je z ozirom na to, da se na ljubljanske realke pač učé tuji (francozki, italijanski) jeziki obligatno, ne pa tudi slovenski in z ozirom na to, da je realka v slovenske Ljubljani slovenske kranjske dežele: „naj se odpošlje do c. kr. deželnega šolskega sveta prošnja, naj se na c. kr. velikej realki v Ljubljani s šolskim letom 1884/1885 vpelje slovenščina kot obligaten učni predmet po vseh razredih in za vse dijake brez razločka“.

Ta predlog ni bil „efemerni proizvod razburjene narodne občutljivosti“, temveč pretresal se je — isto kakor ves proračun — v finančnem odseku temeljito in glasoval je za-nj tudi jedini pravnik v finančnem odseku, načelnik gosp. dr. A. Moschë, ki ga je še posebno odobraval.

Tudi v seji mestnega zastopa glasovali so vsi pravniki mestnega odbora (dr. H. Dolenc, Iv. Murnik, dr. Fr. Papež in dr. V. Zarnik) zanj; in vendar jim ne more nikdo očitati, da ne bi poznali in vedeli tolmačiti člena XIX. ustave. To je jasen dokaz, da se predlog ne protivi temu členu.

Sicer je pa naučni minister Konrad — o katerem si menda tudi gospod profesor ne bode upal trditi, da ne zna tolmačiti člena XIX. ustave — o debati gledé nemškega državnega jezika v državnem zboru na Dunaji izjavil: „da namerava po vseh srednjih šolah na Českem in Moravskem vpeljati obligatorično poučevanje družega deželnega jezika“. Zakaj bi tedaj to, kar je po ministrovem mnenji zakonito in mogoče na Českem in Moravskem, bilo nezakonito in nemogoče na Kranjskem, kjer so razmere gledé prebivalstva obeh narodnosti za slovenski jezik še mnogo ugodnejše, ko v omenjenih deželah za česki jezik.

Z juridičnega stališča ni toraj gospoda profesorja protiviljenje moglo biti opravičeno.

Drugo je pač, če se vpraša, kacega vspeha se je nadejati od take prošnje. Priznavam sam, da nisem o sedanjih okoliščinah premnogo pričakoval od nje, zato sem gospodu profesorju na njegov ugovor tudi repliciral: „da morebiti utegne res ostati nevspešena, da pa vzdržujem predlog finančnega odseka, ker je principijelno važen in je dolžnost mestnega zbora ljubljanskega, da varuje pravice slovenskega jezika vedno in v vsakej zadevi“.

Finančnemu odseku in meni kot njegovemu poročevalcu bilo je pred očmi, kako brezobzirno se je nekdanja nemškutarska večina mestnega zastopa v imenu mesta kot sovzdrževalca realke izražala o slovenskem jeziku in kako je odločno protestirala o svojem času proti temu, da bi se mu v učnem načrtu odkazala večja veljava ko doslej. Ni bilo tedaj brez pomena, da sedanja v resnici iz večine prebivalstva izbrana večina mestnega zastopa izreče o tem svoje mnenje. In da je bila k temu najlepša prilika ravno tedaj, da se je v proračunski razpravi govorilo o donesku za vzdrževanje velike realke, menda ne bo niti gospod profesor Šuklje zanikoval. Kdo tedaj more očitati večini mestnega zastopa, da je sprejela omenjeni predlog; kdo zavoljo tega metati za njo kamenje, češ, da je ravnala „nepametno in brez naravne razsodnosti“! Vsaj ni storila družega, ko svojo domovinsko dolžnost in prepričan sem, da bi z mano vred vsa ista večina v zasvedočenje svojega rodoljubja glasovala za isti predlog še jedenkrat, ko bi zopet prišel na dnevni red.

Po tem faktičnem popravku nekaterih trditev gosp. profesorjevih sodi naj slovensko občinstvo samo: Kedo je grešil proti „zdravej pameti in naravnej razsodnosti“.

Na trditev gospoda profesorja, da bi ljubljansko realko uničil obligatorni pouk slovenskega jezika, ne bodem odgovarjal, ker bode vsak sam vedel oceniti njeno utemeljnost.

Častite čitatelje „Slovenčeve“ pa prosim odpuščenja, da sem jih nadlegoval s to uže neprijetno polemiko. Storil bi tega ne bil, ko bi bil gospod profesor očital nepremišljenost in nespamet le meni; ker pa so očitaja njegova namenjena bila tudi tovarišem mojim iz mestnega zastopa, čutil sem se dolžnega pojasniti vso stvar.

V Ljubljani, dne 13. februarija 1884.

Ivan Hribar.

Poslano.

„Poslanemu“, katero je g. dr. Ivan Tavčar objavil v včerašnji številki „Slov. Naroda“, odgovarjal bodem pred porotno sodnijo.

Prof. Fr. Šuklje.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 14. febr. O izjemnih določbah govorila sta Taaffe in Hohenwart. prvi je povdarjal dolžnost vlade skrbeti za varstvo, drugi mojsterski zavračal poročilo manjšine. Desničarjev ne govori več nihče; nasprotnikov so govorili trije. Glasovanje bo jutri.

Pariz, 13. febr. Admiral Courbet poroča z dne 8. t. m., da so mandarini, ki so dopustili klanje kristjanov po anamitskih provincijah, po ukazu dvora v Hue bili sodnijsko obsojeni. — Časnik „Patrie“ poroča, da tudi po drugih, kakor do zdaj že znanih krajih okolice hueške moré kristjane. Po mandarinih najete druhali se klatijo po deželi ter ropajo in kristjane koljejo. Kristjani v turanski okolici beže v Guinhovo, kjer se nadjajo najti Francoze.

Atene, 13. febr. Turški poslanec dobil je telegram iz Kandije, ki trdi, da v Sfakiji ni nobenega punta.

Dunajska borza.

13. februarija.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 80 kr.
Sreberna	80 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	94 „ 95 „
Ogerska zlata renta 6%	121 „ 70 „
„ 4%	90 „ — „
„ papirna renta 5%	87 „ 75 „
Kreditne akcije	160 gl. 306 „ 50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 114 „ 25 „
„ avstr.-ogerske banke	844 „ — „
„ Länderbanke	114 „ 20 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	618 „ — „
„ državne železnice	311 „ 60 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	227 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123 „ — „
4% „ „ „ 1860	500 „ 135 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 172 „ 25 „
„ „ „ 1864	50 „ 172 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 173 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	106 „ 25 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
London	121 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 70 „
Francoški napoleond.	9 „ 60 1/2 „
Nemške marke	59 „ 30 „

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bedenu izumiti

 pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpojojen vsploh. (9)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Beden-u v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.